

Pravidla pro rozlišování duchů I.

**aby se nějak vycítila a poznávala rozličná hnutí,
která vznikají v duši:
dobrá, aby se přijímala, a špatná, aby se odmítala**

1. pravidlo: U těch, kteří jdou z jednoho smrtelného hříchu do druhého, má nepřítel obvykle ve zvyku, předkládat jim zdánlivé příjemnosti a rozkoše, aby je udržoval v jejich neřestech a hříších a je rozmnožoval. U těchto osob používá dobrý duch opačného způsobu, totiž bodá a hryže jejich svědomí soudností rozumu.
2. pravidlo: U těch, kteří se usilovně očisťují od svých hříchů a postupují ve službě Bohu, našemu Pánu, od dobrého k lepšímu, jde o opačný způsob než v prvním pravidle. Neboť pak je vlastností zlého ducha hryzat, dělat smutným, klást překážky, znepokojovat nesprávnými důvody, aby člověk nepokračoval. A vlastností dobrého ducha je dodávat odvalu a sílu, dávat útěchy, slzy, vnuknutí a pokoj a odstraňovat všechny překážky, aby člověk pokračoval v dobrých skutcích.
3. pravidlo: o duchovní útěše: «Útěchou» nazývám, když vzniká v duši nějaké vnitřní hnutí, kterým se duše rozhoří láskou ke svému Stvořiteli a Pánu, že nemůže nadále v sobě milovat žádnou stvořenou věc na světě, nýbrž jen ve Stvořiteli jich všech. Stejně tak, když prolévá slzy, jež ji dojmají láskou k svému Pánu, ať již z bolesti nad svými hříchy nebo nad utrpením Krista, našeho Pána, nebo nad jinými věcmi, které jsou přímo zaměřeny na jeho službu a chválu. «Útěchou» nazývám vůbec veškerý vzrůst naděje, víry a lásky a každou vnitřní radost, která volá a přitahuje k nebeským věcem a k vlastní spáse své duše tím, že jí dává pokoj a mír v jejím Stvořiteli a Pánu.
4. pravidlo: o duchovní neútěše: «Neútěchou» nazývám pravý opak třetího pravidla, jako temno v duši, zmatek v ní, pohnutky k nižším a světským věcem, neklid z různých hnutí a pokušení, která nabádají k nevíře, stav bez naděje, bez lásky, přičemž se duše shledává naprosto lenivou, vlažnou, smutnou a jako odloučenou od svého Stvořitele a Pána. Neboť jako je útěcha protikladem neútěchy, tak jsou i myšlenky, které vycházejí z útěchy, protikladem myšlenek, vycházejících z neútěchy.
5. pravidlo: V době neútěchy nedělat nikdy žádnou změnu, nýbrž zůstat pevným a vytrvalým v předsevzetích a v rozhodnutí, v nichž stál člověk předešlého dne před takovou neútěchou nebo v rozhodnutí, jež udělal člověk v předcházející útěše. Neboť jako nás v útěše vede a nám radí dobrý duch, tak v neútěše zlý, podle jehož rad nepůjdeme cestou k správnému jednání.
6. pravidlo: I když v době neútěchy nemáme měnit dřívější předsevzetí, přece však velmi prospívá, rozhodně se změnit právě ve vztahu k této neútěše, že se např. více věnujeme modlitbě, rozjímání, mnoho se zpytujeme a konáme nějakým přiměřeným způsobem velkoryseji pokání.
7. pravidlo: Kdo je v neútěše, ať uvažuje, jak ho Pán ponechal na zkoušku s jeho přirozenými schopnostmi za tím účelem, aby odporoval různým znepokojováním a útokům nepřítele. To může s pomocí Boží, které se mu stále dostává, i když ji zřetelně nepocituje, poněvadž mu Pán sice odňal svůj velký žár, vroucí lásku a mocnou milost, ponechal mu však dostačující milost k věčné spáse.
8. pravidlo: Kdo je v neútěše, ať se snaží vytrvat v trpělivosti, která je lékem proti trápením, která na něho doléhají. Ať uváží, že se mu brzy dostane opět útěchy. Přitom ať vykoná opatření proti oné neútěše, jak bylo řečeno v šestém pravidle.
9. pravidlo: Jsou hlavně tři důvody, proč se nacházíme v neútěše:
  - 1.: poněvadž jsme vlažnými, lenivými a nedbalými ve svých duchovních cvičeních: takto ztrácíme duchovní útěchu vlastní vinou.

2.: aby nás Bůh prověřil, jak jsme daleko a v jaké míře jsme schopni mu sloužit a chválit ho bez tak veliké odměny útěch a zvláštních milostí.

3.: aby nám dal pravé poznání a pochopení, abychom si vnitřně uvědomili, že není v našich silách získat a uchovat si hlubokou zbožnost, vroucí lásku, slzy nebo jakoukoliv duchovní útěchu, nýbrž že je to všechno darem a milostí Boha, našeho Pána; a abychom se nezahníždili na cizím a nenadýmali se pýchou a marnivostí, když bychom si připisovali zbožnost nebo jiné druhy duchovní útěchy.

10. pravidlo: Kdo je v útěše, ať přemýšlí, jak se zachová v neútěše, která přijde později, a ať shromažďuje pro tu dobu nové síly.

11. pravidlo: Kdo je v útěše, ať se hledí pokořovat, jak jen může, a ať přemýšlí, jak málo zmůže v době neútěchy bez této milosti nebo útěchy. Naopak, kdo je v neútěše, ať uváží, že zmůže mnoho s milostí, která dostačuje, aby odporoval všem svým nepřítelům, bude-li čerpat síly u svého Stvořitele a Pána.

12. pravidlo: Nepřítel se chová jako žena. Jeho síly jsou slabé, rád by však dělal dojem silného. Neboť jako je ženě vlastní, v hádce s nějakým mužem, když se muž proti ní rázně postaví, pozbývat odvalu a dávat se na útěk; a obráceně, když muž začne uhýbat a pozbývat odvalu, stává se hněv, mstivost a zuřivost ženy takřka bezmeznou; právě tak si počíná nepřítel: ochabuje a ztrácí odvalu a jeho pokušení ustávají, když se člověk, který se cvičí v duchovních věcech, rázně postaví proti jeho pokušením a dělá pravý opak. Když naopak ten, kdo se cvičí, začíná mít strach a při pokušeních ztrácet odvalu, tak není na celém světě žádné tak zuřivé šelmy, jakou je nepřítel lidské přirozenosti, při sledování svého lstivého záměru s tak vystupňovanou zlobou.

13. pravidlo: Stejně tak se chová jako nepravý milenec. Přeje si zůstat ve skrytu a nebýt odhalen. Neboť jako tento falešný člověk, který svádí dceru dobrého otce nebo manželku dobrého manžela a přemlouvá je ke zlému, si přeje, aby jeho slova a přemlouvání zůstala utajena, a jemuž se nelíbí, když dcera otcovi nebo manželka manželovi vyjeví jeho neupřímná slova a špatný záměr, poněvadž snadno pochopí, že započaté dílo nepřivede ke konci; stejně tak si přeje a chce nepřítel lidské přirozenosti, když našeptává své lsti a přemlouvání spravedlivé duši, aby to bylo přijato a uchováno v tajnosti. Odhalí-li to však svému dobrému zpovědníkovi nebo jiné duchovní osobě, která zná jeho klamání a zloby, velice ho to souží, neboť je mu jasné, že svou započatou zlobu nemůže dokončit, poněvadž jeho zřejmé podvody byly odhaleny.

14. pravidlo: Také si počíná jako nějaký velitel, aby dobyl a vyloupil to, co si přeje. Neboť jako náčelník nebo vůdce tábora zaujme postavení a vyšetří síly a stav pevnosti a napadne ji na nejslabším místě, tak stejným způsobem obchází nepřítel lidské přirozenosti a sleduje všechny naše teologické, kardinální a mravní ctnosti. A kde nás najde nejslabšími a nejubožejšími pro naši věčnou spásu, tam nás napadne, aby nás dostal do své moci.

Pravidla pro rozlišování duchů II.

dalších 8 pravidel

1. pravidlo: Je vlastní Bohu a jeho andělům, dávat v jejich hnutích pravé potěšení a duchovní radost a odstraňovat veškerý smutek a zmatek, který zapříčiňuje nepřítel. A jemu je vlastní, bojovat proti tomuto potěšení a duchovní útěše tím, že používá zdánlivých důvodů, zchytralostí a stálých klamných závěrů.
2. pravidlo: Jedině Bůh, náš Pán, může dát duši útěchu bez předcházející příčiny. Neboť je vlastní Stvořiteli vcházet do ní, vycházet z ní a působit v ní hnutí tak, že ji zcela přitahuje k lásce své božské Velebnosti. Říkám „bez příčiny“: bez jakéhokoliv předcházejícího smyslového nebo rozumového poznání nějakého předmětu, skrze který by tako útěcha přišla prostřednictvím vlastních úkonů rozumu a vůle.
3. pravidlo: S příčinou může duši utěšit jak dobrý, tak zlý anděl, avšak k opačným cílům:
  - dobrý anděl k prospěchu duše, aby rostla a postupovala od dobrého k lepšímu;
  - a zlý anděl k opaku, a dále, aby ji svedl k svému podlému úmyslu a zlobě.
4. pravidlo: Je vlastní zlému andělovi, který se proměňuje v anděla světla, začít u zbožné duše po jejím a skončit po svém; přinášet totiž dobré a svaté myšlenky, jak to odpovídá této spravedlivé duši; a potom se ponenáhlu snaží o to, aby skončil u sebe tak, že zatáhne duši do svých skrytých klamů a zpustlých záměrů.
5. pravidlo: Musíme dávat velmi pozor na průběh myšlenek. A je-li začátek, prostředek a konec zcela dobrý, klonící se ke všemu dobrému, pak je to znamením dobrého anděla. Když však někdo v průběhu svých myšlenek skončí u nějaké špatné nebo rozptylující věci nebo u něčeho méně dobrého, než co si duše předtím předsevzala vykonat, nebo když to duši oslabuje a znepokojuje tím, že jí to odnímá mír, klid a pokoj, který předtím měla, tak je to zřejmým znamením, že to pochází od zlého ducha, nepřítele našeho prospěchu a věčné spásy.
6. pravidlo: Když člověk zpozoroval a poznal nepřítele lidské přirozenosti podle jeho hadího ocasu a špatného konce, ke kterému přivádí, tak je pro toho, kdo byl od něho pokoušen, prospěšné, hned se podívat na průběh dobrých myšlenek, které mu vnukl, a to až na jejich začátek a jak se ponenáhlu snažil připravit ho o dobromyslnost a duchovní radost, v které se nacházel, aby ho konečně strhl k svému bezbožnému záměru. Takto se má na základě této poznání a uznané zkušenosti v budoucnosti vyvarovat jeho obvyklých klamů.
7. pravidlo: U těch, kteří postupují od dobrého k lepšímu, dotýká se dobrý anděl duše jemně, zlehka a mírně jako kapka vody, která proniká do houby; a zlý se jí dotýká prudce, hlučně a neklidně, jako když padne kapka vody na kámen. A opačným způsobem se dotýkají výše jmenovaní duchové těch, kteří postupují od špatného k horšímu. Příčinou toho je, že naladění duše vůči jmenovaným andělům je buďto rozdílného, nebo stejného druhu. Neboť je-li rozdílné, tak vstupují hlučně a s vnímatelnými pocity. A když je stejného druhu, vstupují tiše, jako do vlastního domu otevřenými dveřmi.
8. pravidlo: Je-li útěcha bez příčiny, není v ní sice žádného klamu, neboť, jak bylo řečeno, pochází od samého Boha, našeho Pána. Přesto si však musí duchovní osoba, které Bůh tuto útěchu dává, povšimnout s velkou bdělostí a pozorností a rozlišit vlastní dobu této skutečné útěchy od následující doby, v níž je ještě duše planoucí a oblažená přízní a pozůstatky minulé útěchy. Neboť duše si často vytváří v této druhé době svým vlastním přemítáním o vztazích a důsledcích z pojmů a úsudků nebo pod vlivem dobrého nebo zlého ducha různá předsevzetí a názory, které nejsou bezprostředně dány Bohem, naším Pánem. A proto je nutné je velmi dobře prozkoumat, dříve než se jim věnuje plná důvěra nebo než se začnou uskutečňovat.